Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Regiovorming

Samenvatting

De Vlaamse Regering wil inzetten op regiovorming die van onderuit wordt opgebouwd en wordt gedragen door de lokale besturen. De burgemeesters vormen daarbij de spil.
Voorliggende nota geeft invulling aan de ambitieuze passage in het regeerakkoord over de regiovorming. Ze bevat de visie van de Vlaamse Regering en het kader voor de verdere aanpak deze regeerperiode.

1. SITUERING

A. BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kanselarij en Bestuur

Beleidsveld: Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

Beleidsdoelstelling:

Een efficiënte, slagkrachtige, transparante, burgergerichte en toegankelijke overheid. Dat is de basis voor het creëren van welvaart, welzijn en vertrouwen bij de Vlaamse burger. We zetten meer dan ooit in op een bestuursmodel dat uitgaat van twee sterke polen: sterke lokale besturen enerzijds en een kaderstellende Vlaamse overheid anderzijds.

De afgelopen jaren stellen we vast dat heel wat ontwikkelingen zich niet laten vangen binnen de bestuurlijke grenzen van één lokaal bestuur en zich evenmin laten vatten binnen een uniforme aanpak vanuit de Vlaamse overheid. Daarom zijn lokale bestuurders meer en meer uitdagingen gaan benaderen vanuit een bovenlokale bril. Denk bijvoorbeeld aan de aanpak van mobiliteitsproblemen zoals het dichtslibben van toegangswegen of het beheersen van ruimtelijke ontwikkelingen. In hun zoektocht naar oplossingen zijn ook steeds meer structuren opgericht op deze bovenlokale schaal. Vaak ingegeven vanuit lokale pragmatiek of een Vlaamse sectorale logica. Het logische gevolg daarvan is dat onze lokale en Vlaamse politici hun weg niet terugvinden in dit overheidslandschap, laat staan onze burgers, bedrijven en verenigingen.

De Vlaamse Regering wil inzetten op een proces waarbij er meer coherentie wordt gebracht in al deze intermediaire structuren. De Vlaamse Regering wil daarbij niet een zoveelste nieuwe bestuurlijke logica van bovenaf opleggen, maar van onderuit vertrekken. Daarbij moeten de burgemeesters van

de betrokken lokale besturen de spil vormen van deze regiovorming, waarbij uiteraard moet gestreefd worden naar een zo breed mogelijk draagvlak met alle betrokken actoren. In samenspraak met de lokale besturen wil de Vlaamse Regering toewerken naar referentieregio's waarbinnen alle vormen van intergemeentelijke en bovenlokale samenwerking kunnen plaatsvinden.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Niet van toepassing.

2. INHOUD

A. WAAROM REGIOVORMING?

Twee vormen van samenwerking winnen de laatste jaren steeds meer aan belang, zowel vanuit Vlaams als vanuit lokaal perspectief (naast de klassieke vormen van intergemeentelijke samenwerking voor streekontwikkeling of afval die reeds lange tijd bestaan). Enerzijds **samenwerking op kleine schaal** in samenwerkingsverbanden tussen gemeenten om bestuurskracht te versterken. Deze kleine regio's staan 'bij de realiteit'. Bestuurders kennen de straten en pleinen, de verenigingen en de bedrijven. Ze kennen ook elkaar en elkaars geschiedenis, zowel op politiek als op administratief niveau. Daar zit de bestuurskrachtwinst om samen dingen te bewegen die ze alleen niet kunnen realiseren: een gezamenlijke dienstverlening aanbieden, expertise bundelen, schaalvoordelen creëren, ambtenaren delen, … Kortom de bestuurlijke kwetsbaarheid wordt gereduceerd en samen staan ze sterker, o.a. als ze de markt bevragen bij aanbestedingen of als ze de arbeidsmarkt op gaan. Het is ook op dit niveau dat vaak fusiegesprekken worden opgestart.

Anderzijds wordt, met vallen en opstaan, steeds meer samengewerkt in **grotere regio's** met het oog op coördinatie van maatschappelijke systemen die de gemeentegrenzen en beleidssectoren overschrijden (bijvoorbeeld op het vlak van mobiliteit, zorg, klimaat, energie, wonen, veiligheid, …). De traditionele verkokerde bestuursbenadering met drie lagen botst op de limieten van coördinatie en slaagt er slechts beperkt in om tegemoet te komen aan regionale uitdagingen en problematieken van (her)verdeling. Vlaanderen staat te ver af, ageert te verkokert en de lokale besturen halen aan niet over alle vereiste expertise, instrumenten en middelen te beschikken voor de realisatie van hun visie.

Met de regiovorming zetten we maximaal in op een samenwerkingsmodel tussen de bestuursniveaus en maatschappelijke actoren waarbij programma's gemaakt worden die aansluiten bij de visie van de lokale besturen op hun regio. Met het oog op de creatie van dergelijke gemeenschappelijke programma's moeten de gemeenten in de regio's in overleg kunnen treden en allianties aangaan binnen een vaste gebiedsomschrijving. Het doel is om met regiovorming tot gebiedscoalities te komen rond maatschappelijke uitdagingen, die sectoren en bestuurslagen overschrijden, en waarbij de burgemeesters in de cockpit zitten.

In deze visie vormen **sterke, bestuurskrachtige lokale besturen**, die zich niet uit elkaar laten spelen door andere, vaak grotere partners uit het overheids- of privélandschap, **de basis van succesvolle regionale samenwerking**. Dit vormt de link met het **fusiedossier**. Samenwerking moet gebeuren vanuit een sterkte, niet vanuit een zwakte. Regionaal samenwerken, vooral op de grotere schaal, vergt bovendien capaciteit vanuit de basisbesturen (agenda's voorbereiden, dossiers stofferen, mandatarissen ondersteunen, afspraken intern terugkoppelen, …). Fusies nemen echter de noodzaak aan regionale samenwerking niet weg: elke gemeente en stad, ongeacht de schaal, wordt met bovenlokale problematieken geconfronteerd en heeft dus de gemeenten in haar regio nodig. De aanpak van de COVID-19-crisis heeft deze urgentie nog verscherpt. Veel lokale besturen beseften dat ze alleen niet opgewassen waren tegen de enorme uitdagingen die dit met zich meebracht. Besturen vonden elkaar om samen de crisis het hoofd te bieden, en ook Vlaanderen herbevestigde het grote belang van samenwerken op bovenlokaal niveau (bv. door het versterken van de eerstelijnszones voor

de samenwerking inzake zorg). De Vlaamse Regering wil nu dit momentum aangrijpen om verdere stappen te zetten.

B. REGEERAKKOORD

De Vlaamse Regering heeft haar ambities omtrent regiovorming doorvertaald in onderstaande passage van het Vlaams regeerakkoord 2019 – 2024:

"*We zetten in op regiovorming. Deze regiovorming moet van onderuit worden opgebouwd en gedragen door de lokale besturen. De burgemeesters van de betrokken lokale besturen vormen de spil van deze regiovorming. Om tot een grotere coherentie te komen en deze regiovorming te stimuleren, zal de Vlaamse regering, verder bouwend op de reeds uitgevoerde regioscreening, vaste regio's afbakenen waarbinnen alle vormen van intergemeentelijke samenwerking, zowel de bestaande als nieuwe, moeten plaatsvinden (behoudens zij die op een hogere schaal georganiseerd zijn). Dit moet de huidige verrommeling tegengaan en leiden tot minder mandaten. We werken bestaande drempels weg die verhinderen dat samenwerkingsverbanden fuseren. De Vlaamse overheid zal de eigen regionale afbakeningen afstemmen op deze regio's. Er wordt een kader uitgewerkt dat bijkomende instrumenten bevat om de regiovorming te ondersteunen (bv. rond herverdelingsproblematieken tussen de betrokken lokale besturen).*"

Met voorliggende nota wordt aangegeven hoe verder uitvoering zal gegeven worden aan deze paragraaf.

C. VISIE

Omdat de regionale schaal steeds aan belang wint, wil de Vlaamse Regering, conform het regeerakkoord, evolueren naar een bovenlokaal landschap waar:

- de burgemeesters de spil vormen;
- gemeenten zich organiseren een 13-tal referentieregio's;
- gemeenten hun samenwerkingsverbanden optimaliseren binnen die referentieregio's volgens het matroesjkamodel;
- voldoende samenwerkingsmaturiteit is om het burgemeestersoverleg te laten uitgroeien tot een strategisch forum voor de regio.

Burgemeesters

Wanneer de focus van de regiovorming het versterken van regionaal beleid is, komen we vanzelf bij de burgemeesters terecht. Zij zijn het politieke hoofd van het lokale bestuur en ontmoeten in vele regio's hun collega-burgemeesters geregeld in een burgemeestersoverleg. Bovendien is regionaal beleid per definitie geïntegreerd beleid. Ruimtelijke opgaves zoals de inplanting van ziekenhuizen, scholen, bedrijventerreinen, woongebieden,… hebben een belangrijke impact op mobiliteitskwesties. De noodzaak om te werken aan een energietransitie heeft een eveneens belangrijke ruimtelijk impact binnen de regio. De wijze waarop je de zorg organiseert, raakt aan sociale kwesties, mobiliteitskwesties, … Burgemeesters, hierin ondersteund door hun gemeenteraad, schepenen en het managementteam, overzien het geheel en zijn dan ook de spil van de regiovorming. Deze visie is dus ook een oproep aan de burgemeesters om het eigenaarschap van de regio op te nemen.

Referentieregio's

Lokale besturen zijn op bovenlokaal niveau actief in een veelheid aan fora in een steeds (licht) gewijzigde samenstelling en met andere spelregels, waarin ze gedwongen worden de problematieken te bekijken vanuit een sectorale invalshoek. Samenwerkingsverbanden die een breed perspectief hanteren, vissen vaak achter het (subsidie)net, juist omdat er specifieke sectorale eisen worden gesteld die een andere logica hanteren qua samenstelling of structuur. Dwarsverbanden worden daardoor gemist en er ontstaan parallelle circuits die elkaar gaan tegenwerken. Kortom, de huidige situatie staat een efficiënte inzet van overheidsmiddelen in de weg.

De definiëring van een **13-tal referentieregio's** op het niveau van de grotere samenwerkingsverbanden moet het mogelijk maken om hier sneller vooruitgang te boeken, vanuit volgende uitgangspunten en basisprincipes:

- Een afbakening van referentieregio's door de Vlaamse Regering is de **beste kans op ontkokering**. Het zorgt er ook voor dat vereveningsvraagstukken meer kans hebben op een oplossing. Bijvoorbeeld: een bedrijventerrein (extra middelen) kan in principe later gecompenseerd worden als er een ander dossier op dezelfde tafel komt (extra kosten). Een uitvlakking van lasten en lusten wordt mogelijk en er kunnen makkelijker politieke compromissen worden gevonden vanuit een win-winsituatie. Het vastklikken van de afbakening zorgt er ook voor dat de vrijblijvendheid verdwijnt.
- Referentieregio's zijn **geen nieuwe bestuurslaag**. De regio is dan ook geen bijkomend bestuursniveau, noch een nieuwe structuur. Het is een overlegmodel, met de burgemeesters als centrale spil, waar afspraken worden gemaakt vanuit een breed maatschappelijk perspectief. De uiteindelijke beslissing wordt nog steeds binnen de basisbesturen genomen en wordt uitgevoerd door de daarvoor aangewezen organen (dit kan door de gemeenten zelf, maar ook door samenwerkingsverbanden of door Vlaanderen, dat vaak heel veel financierings- en reguleringsinstrumenten in handen heeft op regionaal niveau).
- De referentieregio's zijn **bepalend voor de lokale samenwerking van onderuit**. Op het terrein is soms shop-gedrag vast te stellen: grensgemeenten die tussen twee regio's in vallen en steeds wisselen van alliantie (vaak vanuit financiële overwegingen). Dit bemoeilijkt de transversale regiowerking en het vertrouwen. Het vastklikken van referentieregio's moet daaraan een einde maken, zeker als het over de strategische beleidsafstemming gaat. Al moet ook rekening gehouden worden met de specifieke historiek van die gemeenten, waarbij het inpassen bij één regio een grotere complexiteit zal kennen die mogelijk tijdelijk een overgangsstatuut zal rechtvaardigen, binnen een realistisch maar ook duidelijk afgelijnd tijdskader. En het spreekt voor zich dat de afbakening van referentieregio's toekomstige samenwerkingen tussen de verschillende (sub)regio's niet uitsluit.
  Anderzijds biedt het model van de referentieregio's voor de lokale besturen een uitgelezen kans om te wegen op de Vlaamse beleidsthema's en om het landschap van de bovenlokale tussenniveaus en mandaten te vereenvoudigen.
- Ook **voor de Vlaamse overheid zijn de referentieregio's de blauwdruk** waarbinnen ze hun regionaal beleid vormgeven. De Vlaamse Regering engageert zich om alle nieuwe regionale afbakeningen binnen dit kader te aligneren, en een traject uit te zetten om dit ook te doen voor alle bestaande afbakeningen. Ook de eigen werking moet veel meer op dit niveau worden georganiseerd. Ook hier moet benadrukt worden dat de afbakening van referentieregio's uiteraard niet betekent dat het niet meer mogelijk zou zijn om een samenwerking tussen (sub)regio's op te zetten, bijvoorbeeld rond specifieke geografische feitelijkheden (een rivier, de kust, een natuurgebied…).
- De referenties doen **geen afbreuk aan de huidige bevoegdheidsverdeling** tussen de verschillende bestuursniveaus.

Matroesjkamodel

Zoals hierboven reeds geschetst, zien we steeds meer samenwerking op grosso modo twee niveaus. Kleinere samenwerkingsverbanden met het oog op bestuurskrachtversterking (bv. niveau politiezone) en samenwerking op een grotere schaal als een forum voor strategisch beleid voor de regio. Beide zijn nuttig, nodig en belangrijk. **De afbakening van de regio's op de grote schaal betekent dus uitdrukkelijk niet dat het de bedoeling is om alle kleinere samenwerkingsverbanden, waar nabijheid vaak een belangrijke troef is, op te schalen tot op een groter regionaal niveau**.

Zo is bijvoorbeeld binnen de zorg het niveau van de eerstelijnszones geschikt voor cliëntnabije voorzieningen als geïntegreerd breed onthaal,… Op een regionaal niveau komt bijvoorbeeld drugsbeleid in beeld. Binnen wonen zijn veel intergemeentelijke samenwerkingsverbanden actief die in de lokale besturen van hun werkingsgebied een loketfunctie uitbouwen. Ook hier is nabijheid cruciaal. Maar binnen wonen leven ook heel wat strategische vragen, bijvoorbeeld over

woonreservegebieden, inplanting van sociale woningen en woonwagenterreinen, die beter binnen de grotere referentieregio worden opgenomen.[1] Ook op de kleinere schaal is de vastheid belangrijk om tot transversaliteit, schaaleffecten en optimale afstemming te komen. Alleen is het hier niet aan de Vlaamse overheid om uitspraken te doen over afbakeningen. Daarvoor staat Vlaanderen te ver af en moeten deze subregio's binnen de referentieregio's tot stand komen in onderlinge afspraak, waarbij een leidend principe kan zijn dat het gaat over bestuurskracht versterken en beleidscoördinatie garanderen op het niveau van de "fietsbare" dienstverlening (een 4 tot 6 gemeenten dus).

Het gaat er dus **niet om één super-intercommunale per regio te creëren**, wel is het noodzakelijk om op het grotere regionale niveau afstemming te bereiken qua werkingsgebied, zodat regionale dossiers uit verschillende beleidsdomeinen zo veel mogelijk op één tafel terechtkomen: de tafel van het burgemeestersoverleg, waar de strategische, transversale afspraken kunnen worden gemaakt. Daarnaast blijft het ook de einddoelstelling om binnen deze referentieregio's de huidige verrommeling te saneren en te eindigen met minder tussenstructuren en minder mandaten. Dit is een heel duidelijk engagement die de Vlaamse Regering expliciet vraagt aan de lokale besturen.

De Vlaamse Regering gaat dus uit van het zogenaamde matroesjkamodel (**kleine poppetjes passen in de grotere**). Zo evolueren we van de huidige, verrommelde toestand naar een overzichtelijke situatie die strategische aansturing vanuit een burgemeestersoverleg mogelijk maakt. Onderstaande illustratie verduidelijkt dit.

- Blauw = referentieregio
- Rood = subregio
- Geel = gemeente

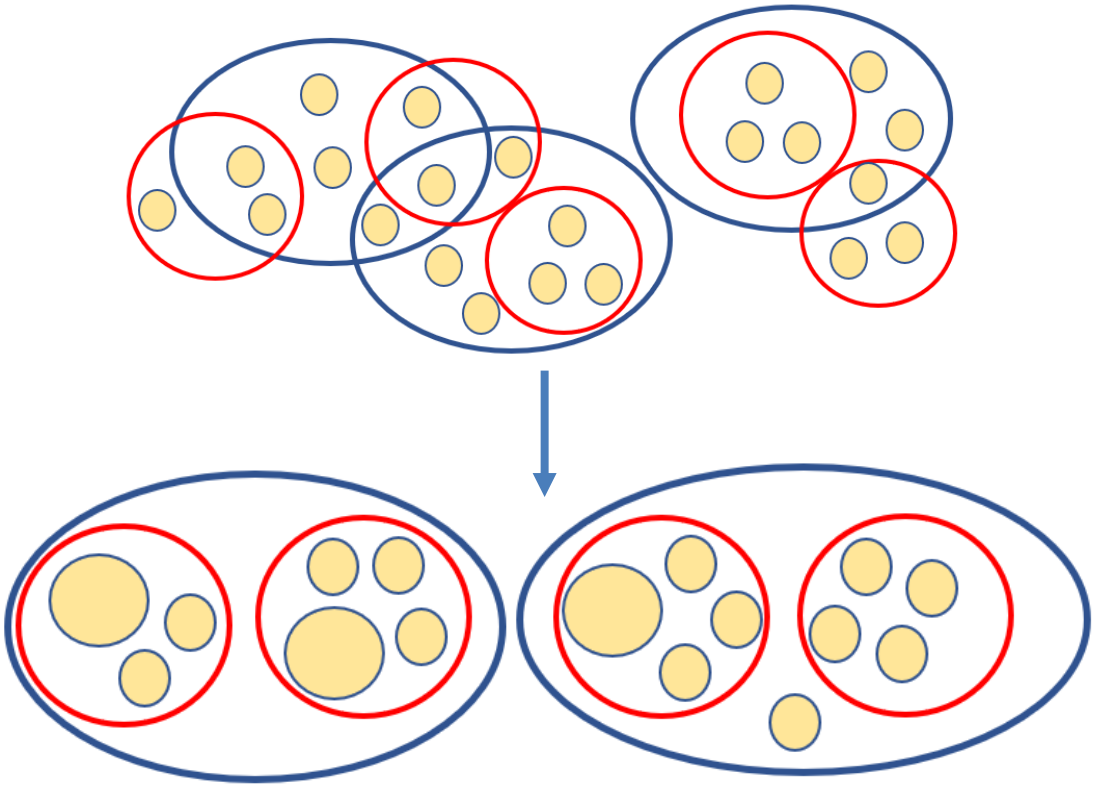

[1] Er zijn zeker ook regio's waar die twee enigszins door elkaar lopen op basis van natuurlijke allianties en dynamieken die zijn ontstaan, maar in het overgrote deel van Vlaanderen kunnen we die opdeling toch goed vaststellen.

Maturiteit

Wat een regio succesvol maakt (of niet) is het proces van overleg en afspraken maken, dat in verschillende beelden kan worden gevat: het gaat om de 'humus' die zorgt voor een vruchtbare samenwerking, het 'weefsel' van het netwerk, het '**operating system**', … , en dit op beide niveaus. Dit is het minst tastbare van de vier basisuitgangspunten van de regiovorming, maar ook één van de meest cruciale componenten, waar we heel veel verschillende snelheden zien in Vlaanderen.

Hier komt de **ondersteunende capaciteit** in beeld. Om van een succesvolle regionale samenwerking te kunnen spreken, is er ook een capaciteit nodig die deze samenwerking ondersteunt, faciliteert en beheert. Het gaat dan onder andere over het aanjagen van de agenda, het bewaken van de afspraken, het uitvoeren van projectwerking, het samenbrengen van actoren, het afstemmen van doelstellingen, het voorbereiden van nota's, het onderbouwen met data, het opmaken van planningen, … . Een sterke ondersteunende capaciteit die zich ten dienste kan stellen (en niet in de plaats stellen) van een burgemeestersoverleg (zoals bv. een sterke stad, een intercommunale, …) is ontegensprekelijk een kritische succesfactor om te kunnen spreken van een succesvolle regionale samenwerking, maar uiteraard maar in de mate dat ze zich zelf ook aligneren met de referentieregio's en het matroesjkamodel (bv. streekontwikkelingsintercommunales die in hun werking ook rekening houden met de vaste kleinere regio's).

Hier moet heel expliciet de rol van de **Vlaamse overheid** worden beklemtoond. De belangrijkste hefbomen om tot regionale doorbraken te komen liggen namelijk op Vlaams niveau. Op het niveau van de referentieregio's kunnen regionale visies pas slagen als de Vlaamse instrumenten (erkenningen, vergunningen, investeringsprogramma's, subsidies, …) daarin meegaan. Ultiem is de versterkte uitvoeringsgerichtheid de belangrijkste incentive om tot echte regiovorming te komen: planning en uitvoeringsinstrumenten kunnen beter worden gekoppeld, over sectoren heen, waardoor een versnelde uitvoering mogelijk is. Dat betekent dat de belangrijkste uitvoeringsagenten, die vaak Vlaamse departementen of agentschappen zijn, mee aan tafel zitten en mee deel uitmaken van de gebiedscoalities. Dit houdt ook in dat regiovorming een verhaal moet zijn van de hele Vlaamse Regering en dat de regio's bekeken worden als een nuttig niveau en instrument voor interdepartementale samenwerking binnen de Vlaamse overheid.

D. HOE WORDT DIT GEREALISEERD?

Er is nog een weg af te leggen in Vlaanderen om deze visie in de praktijk te brengen. Ten eerste is er door de veelheid van samenwerkingsverbanden in verschillende vormen en met verschillende gebiedsomschrijvingen op de bovenlokale schaal sprake van verrommeling (vaak door Vlaanderen zelf geïnitieerd). Lokale besturen zien door de bomen het bos niet meer en verliezen controle. Ten tweede zijn er verschillende snelheden binnen Vlaanderen op het vlak van de maturiteit inzake strategische visievorming en *governance* op regionaal niveau. Niet alle lokale besturen hebben een 'regioreflex' en sommige besturen plooien zich terug op hun eigen organisatie en belangen. Daardoor worden kansen gemist. Andere (overheids-)spelers dreigen de regie over te nemen over de regionale vraagstukken. Dit verzwakt het lokale niveau. En als het lokale niveau niet aan het stuur zit, dan verzwakt ook het burgerperspectief en zorgt dit voor een suboptimale aanpak van enkele heel acute en belangrijke maatschappelijke uitdagingen.

Daarom wil de Vlaamse Regering deze regeerperiode laten zien dat regiovorming werkt en dat regiovorming een antwoord kan bieden op bovengeschetste uitdagingen. We vertrekken daarbij uitdrukkelijk van een groeimodel. Daarvoor worden drie sporen uitgetekend.

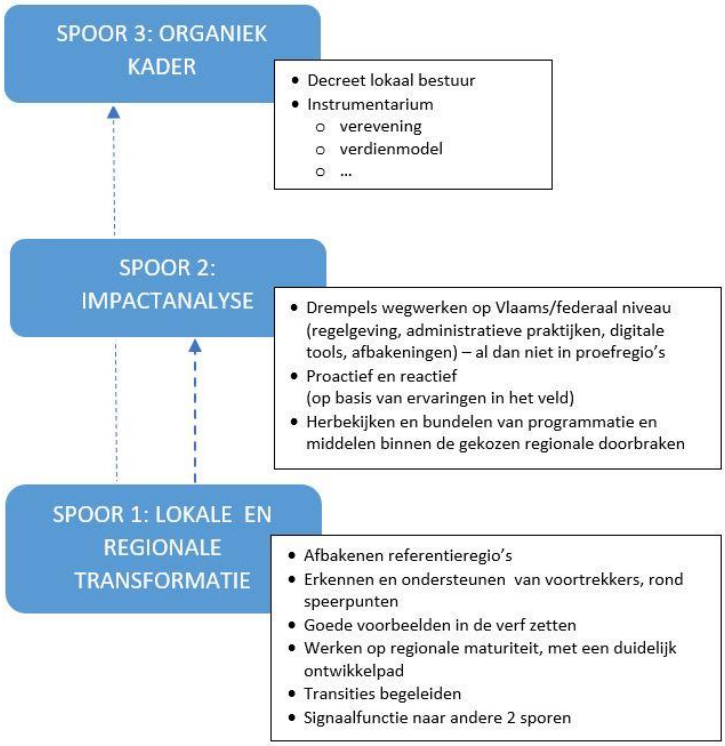

Spoor 1: lokale en regionale transformatie

Met dit spoor beogen we op het terrein reële en tastbare vooruitgang. Binnen dit spoor initiëren we drie trajecten, waarbij telkens aandacht is voor de twee niveaus van samenwerking:

TRAJECT 1: DE AFBAKENING

Wat betreft de afbakening van referentieregio's, impliceert het regeerakkoord een goed samenspel tussen bottom-up en top-down. In de eerste plaats zijn de **gemeenten aan zet** om de regio's te bepalen. In het verleden is gebleken dat van bovenaf opgelegde afbakeningen en structuren niet het verhoopte resultaat opleverden. Maar op een bepaald moment moet de discussie ook kunnen worden afgesloten.

De **gouverneurs** krijgen de opdracht om de lokale gesprekken over de regioafbakening te faciliteren en een advies te formuleren over de afbakening van de referentieregio's op basis van de bestaande fora op bovenlokaal niveau en op basis van de input van de lokale besturen. Dit sluit voor alle duidelijkheid niet uit dat er zich regio's vormen over de provinciegrenzen heen. In dat geval overleggen de betrokken gouverneurs onderling. De gouverneurs worden in deze oefening ondersteund door het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB).

Ook de Vlaamse beleidsdomeinen met bestaande regionale afbakeningen en de beleidsdomeinen waar nagedacht wordt over nieuwe regionale afbakeningen zullen gevraagd worden een advies te formuleren over de afbakening van de referentieregio's.

De gouverneurs en de sectorale beleidsdomeinen zullen verzocht worden hun adviezen uiterlijk tegen eind 2020 te formuleren. Die adviezen moeten de Vlaamse Regering helpen om begin 2021 op een onderbouwde manier een definitieve afbakening van de referentieregio's vast te leggen.

De Vlaamse Regering **engageert zich om deze afbakening zo consequent en snel mogelijk door te voeren binnen de eigen bevoegdheden** (zie spoor 2: impactanalyse), **en vraagt hetzelfde aan de lokale besturen** daar waar zij de sleutel in handen hebben (intergemeentelijke samenwerking). We zijn er ons van bewust dat dit een complexe operatie is waarbij uittredingen en hersamenstellingen van samenwerkingsverbanden op een behoorlijke manier en binnen een realistisch tijdsbestek moeten

kunnen gebeuren. Daarom voorzien we in ondersteuning (zie traject 3 van spoor 1). We monitoren de vooruitgang en evalueren op geregelde tijdstippen.

Op basis van de huidige fora waar burgemeesters elkaar regelmatig ontmoeten (burgemeestersoverleggen, hulpverleningszones, …), **tekenen zich momenteel dertien regio's af in Vlaanderen (zie bijlage)**. Sommige regio's hebben reeds een lange traditie van samenwerking, andere staan minder ver en zullen zich hier dus minder in herkennen. De kaart in bijlage is een aanzet voor discussie. Ze is richtinggevend en inspirerend voor het verdere debat dat zich nu de volgende maanden op het terrein verder moet gaan uitkristalliseren onder leiding van de gouverneurs. Het is dus zeker nog geen door de Vlaamse Regering gevalideerde afbakening. Daarnaast bevat de bijlage ook een overzicht van de overlappingen tussen de referentieregio's en de huidige regionale afbakeningen binnen de sectoren mobiliteit en zorg.

TRAJECT 2: DE VOORLOPERS

Verschillende regio's hebben reeds een lange voorgeschiedenis als het op samenwerking aankomt. Van hen kunnen we veel leren. In dit traject identificeren we **deze voorlopers en erkennen en promoten we hun model**. We luisteren naar hun succes- en faalfactoren (ondersteund door wetenschappelijke expertise) en brengen in kaart op welke drempels ze botsen voor verdere optimalisatie van hun samenwerking (cf. sporen 2 en 3). We delen de goede praktijken met de regio's die nog maar aan het begin van hun samenwerkingsverhaal staan (via een lerend netwerkformule – cf. traject 3 binnen dit spoor).

Voor deze regio's gaan we ook op zoek naar **inspirerende regionale doorbraken**. We zoeken een match tussen enerzijds regio's waar lokale besturen klaar zijn om samen strategische doorbraken te realiseren, met alle levende krachten die in de streek actief zijn (burgers, ondernemingen, non-profit organisaties, verenigingen, …), en anderzijds Vlaamse beleidssectoren die zich willen engageren om hierin mee te stappen en zich meer willen aligneren op de regionale dynamiek (bv. via regiodeals). De betrachting is om regionale programma's te maken rond concrete uitdagingen. De werking is programmatorisch en gericht op realisaties op het terrein. De visie van de lokale besturen op de regio wordt vervolgens doorvertaald in de beleidsplannen en/of -kaders van de betrokken besturen en uitvoerende entiteiten.

Het moet gaan over doorbraken van strategisch belang waarbij verdelingsvraagstukken spelen en die over sectoren heen gaan (bv. inplanting zorginfrastructuur, energietransitie, blauwgroene netwerken, herverdeling van ruimtebehoeftes inzake harde functies zoals wonen, economie en mobiliteit …). Hier is ook opschaalbaarheid belangrijk. De trajecten moeten geleerde lessen opleveren over *good governance* op regionaal niveau, over impact op Vlaams niveau (sectorale regelgeving, afbakeningen en ondersteuning) en noodzakelijke aanpassingen aan de organieke regelgeving. Ook hiervoor zullen we wetenschappelijke expertise inzetten (modellen uittekenen, testen, bijsturen).

TRAJECT 3: HET ONTWIKKELTRAJECT

De lokale besturen zullen we oproepen en aanmoedigen om stappen vooruit te zetten binnen hun referentieregio, in lijn met de bovengeschetste visie. We lanceren een oproep voor regio's die in een duidelijk **ontwikkelpad** willen stappen; een aantal van die regio's zullen we actief ondersteunen vanuit de geleerde lessen van de voorlopers. Bijzondere aandacht gaat hierbij ook naar:

- Het creëren van een vertrouwensband tussen de besturen binnen de referentieregio (de zogenaamde regiomaturiteit): hoe evolueert men van ad hoc, projectmatige samenwerking naar de ontwikkeling en uitvoering van een gedragen regiovisie?
- Het saneren van de samenwerkingsverbanden binnen de referentieregio met het oog op een transparanter bovenlokaal landschap.

We monitoren de voortgang op lokaal/regionaal niveau integreren die in de globale rapportering aan de Vlaamse Regering.

Spoor 2: impactanalyse

In de vorige legislatuur maakte binnen het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing Universiteit Gent een uitgebreide analyse van de regionale dynamieken in Vlaanderen. Er is dus een vrij **goed zicht op de probleemstelling en complexiteit**. Onder andere de wildgroei van sectorale regelgevingen, subsidiestromen met specifieke voorwaarden en eigen afbakeningen, mede in kaart gebracht door het Instituut voor de Overheid (KULeuven), is één van de oorzaken van de verrommeling. Het is dus duidelijk dat het succes van de regiovorming voor een groot deel zal afhangen van de bereidheid van de sectorale beleidsdomeinen om zich hierin in te schakelen, en afstand te nemen van de eerder sectorale benadering van de regio's.

Op basis van dit voorbereidend werk en van de trajecten van spoor 1 brengen we sectorale decreten, besluiten, (financiële) instrumenten en afbakeningen in kaart, en waar ze regiovorming belemmeren, pakken we ze aan. Dit kan gaan over regelgeving, maar ook over administratieve praktijken of het interbestuurlijk instrumentarium en dienstverleningsaanbod van uitvoerende Vlaamse agentschappen. ABB zal **de voortgang van de aanpak van de vastgestelde hinderpalen permanent monitoren.** Hierover wordt jaarlijks gerapporteerd aan de Vlaamse Regering. Daar waar nuttig en relevant kunnen we bepaalde trajecten opnemen binnen de commissie decentralisatie.

Binnen dit spoor zoeken we ook allianties met Vlaamse beleidssectoren om tot regionale doorbraken te komen in regio's die klaar zijn om als pionier hiermee te experimenteren (spoor 1, traject 2). Het gaat dan echt over inbreken in bijvoorbeeld bestaande Vlaamse subsidieprogramma's of planningsinstrumenten of over bundelen van middelen en expertise over sectoren heen in **regiodeals** (die uiteraard pas kunnen lukken als de sectorale omschrijvingen aangepast zijn aan de referentieregio's).

We zullen ook een **lerend netwerk** met betrokken Vlaamse overheidsinstanties opzetten die op basis van de opgedane ervaringen elkaar kunnen ondersteunen in de aanpak van de impact van de regiovorming op de eigen organisatie en werking, met wetenschappelijke ondersteuning. Dit vanuit de vaststelling dat de grootste regionale actor de Vlaamse overheid is (financieel, personeel, …). Het is dus de Vlaamse overheid die de belangrijkste hefbomen in handen heeft om het regioverhaal te doen slagen.

Tot slot verliezen we ook de impact op **federale bevoegdheden** niet uit het oog. Belangrijke regionale indelingen worden op federaal niveau bepaald (bv. politie en hulpverlening). Waar nodig en relevant, zullen we daarover de dialoog opstarten met de bevoegde federale overheidsinstanties.

Spoor 3: organiek kader en ondersteunende instrumenten

De aangekondigde aanpassing van het **decreet over het lokaal bestuur** voor wat betreft de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zal moeten sporen met de algemene doelstelling omtrent de regiovorming (drempels voor fusies van samenwerkingsverbanden wegwerken, overgangsmaatregelen en garantieregelingen voorzien om de transitie te faciliteren, voldoende garantie dat de lokale besturen aan het stuur blijven, …).

Een voorbeeld is de mogelijkheid om tijdens het proces van regiovorming vervroegd uit intergemeentelijke samenwerkingsverbanden te kunnen stappen. Een ander voorbeeld daarvan is de formule van de projectvereniging die formeel nog altijd als "tijdelijk" wordt beschouwd, maar heel wat troeven toont in het werkveld als flexibele samenwerkingsvorm tussen gemeenten, ook in vaste zones of regio's. De evaluatie van de verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen in het decreet over het lokaal bestuur, ook een belangrijke doelstellingen in het regeerakkoord, vormt daarbij een belangrijke sleutel om tot optimalisaties te komen.

Tot slot zullen we werk maken van een **instrumentarium** dat regiowerking ondersteunt. Het gaat dan over samenwerkingsmodellen, verdienmodellen, vereveningsmodellen, draaiboeken, … Op basis van spoor 1 en in samenwerking met de academische wereld ontwikkelen we deze, testen we ze uit en sturen we ze bij.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Toelichting

De realisatie van de visie in onderhavige nota gebeurt binnen de beschikbare capaciteit:

- De projectleiding, de ondersteuning van de gouverneurs bij de regioafbakening, het impactspoor en het organieke spoor worden opgenomen binnen de reguliere werking van het Agentschap Binnenlands Bestuur. Het Agentschap Binnenlands Bestuur duidt een projectleider aan;
- Voor het lokale transitiespoor wordt een Labo Regiovorming opgericht dat drie jaar actief zal zijn in de schoot van de VVSG (waar reeds een Netwerk Regionale Samenwerking is opgericht), en waarvoor een subsidie van in totaal 900.000 euro wordt voorzien binnen de beschikbare budgetten op PJ0-1PMC2GA-WT (een subsidiebesluit wordt later aan de Vlaamse Regering voorgelegd);
- Doorheen de hele projectaanpak voorzien we in wetenschappelijke ondersteuning, begeleiding en evaluatie. Dit gebeurt in de schoot van het te hernieuwen Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing (VR 2020 1707 DOC.0842/1).

Inspectie van Financiën

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 18 september 2020.

De onder punt 4 van voorliggende nota bedoelde definitieve afbakening van de referentieregio's begin 2021, na het advies van de gouverneurs, is nog geen decretale afbakening, maar een definitief engagement van de Vlaamse Regering (opnieuw door middel van een nota aan de Vlaamse Regering) om deze afbakening vast te klikken en door te vertalen in de verschillende sectoren. Er wordt zoals gesteld niet meteen voor een decreet geopteerd, omdat de impact op de sectoren eerst in kaart moet worden gebracht. De kennis daarover is nog onvoldoende diepgaand aanwezig binnen de Vlaamse overheid. Waarschijnlijk zal een doorvertaling ook in verschillende snelheden moeten gebeuren, omdat sommige trajecten veel complexiteit in zich dragen.

Deze aanpak moet het mogelijk maken dat de Vlaamse overheid voor de nieuwe afbakeningen meteen binnen de referentieregio's kan werken en moet de sectoren ertoe bewegen om een implementatie-pad uit te zetten voor de bestaande afbakeningen binnen een strak maar realistisch tijdskader en met een duidelijke finaliteit. Dit wordt tussentijds gemonitord en indien nodig bijgestuurd. Er wordt dus in een eerste fase niet geopteerd voor een top-down benadering, maar er wordt vanuit de bekommernissen en ervaringen van de regio's gewerkt op de drempels, onder coördinatie van het Agentschap Binnenlands Bestuur. De ervaringen met de fusietrajecten van de vorige regeerperiode hebben geleerd dat een top-down impactanalyse zelden werkt, maar dat moet worden gewerkt vanuit de ervaringen en vragen van onderuit.

Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord werd verleend op 5 oktober 2020.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

De nota heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

De nota heeft geen weerslag op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schulden en ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Omschrijving	Tijdspad
Definitieve afbakening regio's Vlaamse Regering	Begin 2021
Subsidiebesluit Vlaamse Regering	2021
Aanpassing organiek kader (decreet over het lokaal bestuur)	2021-2022
Aanpassing Vlaamse en federale regelgeving (afstemmen op afgebakende regio's)	2021-2023

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar goedkeuring te hechten aan de principes en keuzes zoals geformuleerd in deze nota;
2. de Vlaamse minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur te gelasten over deze nota het advies in te winnen van de VVSG;
3. de Vlaamse minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur te belasten met de uitvoering van deze beslissing.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

Bijlage(n):

1. Eerste aanzet tot afbakening van referentieregio's
2. Vergelijking op kaartniveau tussen drie bestaande sectorale afbakeningen en de aanzet tot afbakening van referentieregio's
3. Vergelijking in tabelvorm tussen drie bestaande sectorale afbakeningen en de aanzet tot afbakening van referentieregio's

<u>BIJLAGE 1</u>: eerste aanzet tot afbakening van de referentieregio's (met het oog op het participatief traject onder leiding van de gouverneurs)

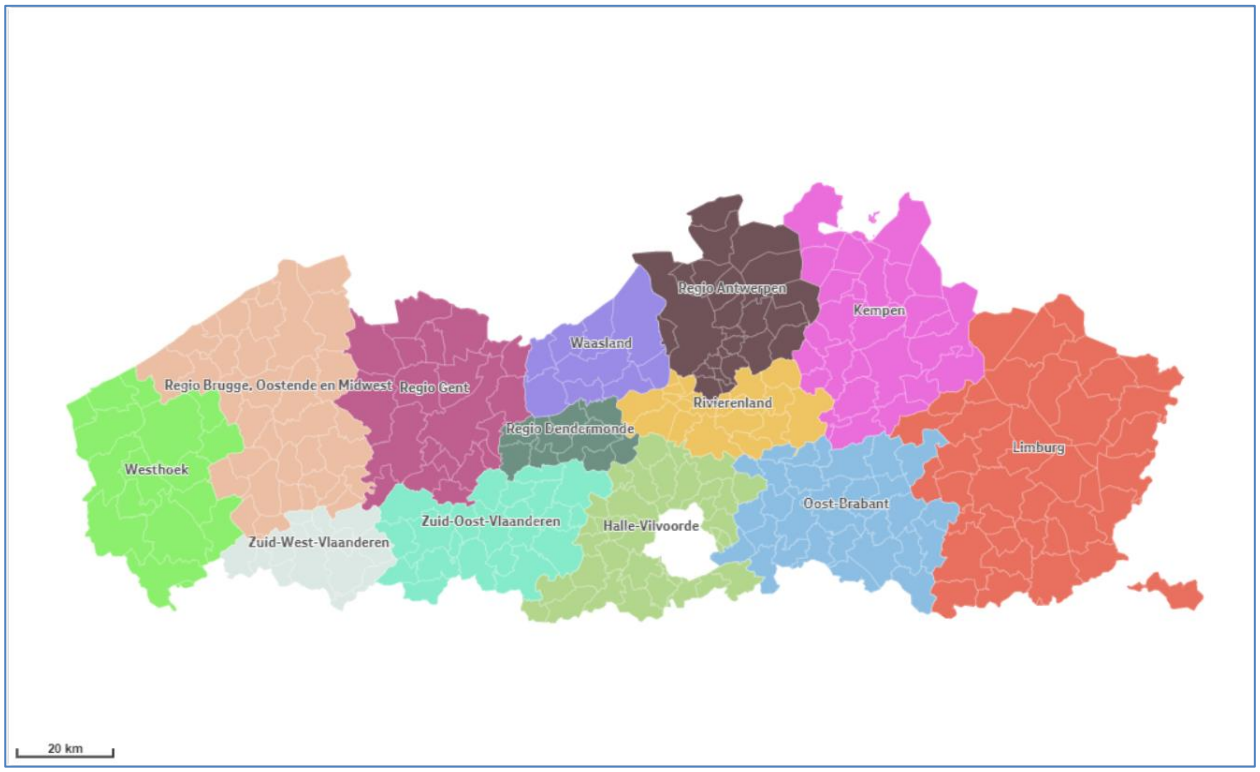

Gemeente	Referentieregio
Hoeilaart	Halle-Vilvoorde
Overijse	Halle-Vilvoorde
Affligem	Halle-Vilvoorde
Asse	Halle-Vilvoorde
Beersel	Halle-Vilvoorde
Bever	Halle-Vilvoorde
Dilbeek	Halle-Vilvoorde
Drogenbos	Halle-Vilvoorde
Galmaarden	Halle-Vilvoorde
Gooik	Halle-Vilvoorde
Grimbergen	Halle-Vilvoorde
Halle	Halle-Vilvoorde
Herne	Halle-Vilvoorde
Kampenhout	Halle-Vilvoorde
Kapelle-op-den-Bos	Halle-Vilvoorde
Kraainem	Halle-Vilvoorde
Lennik	Halle-Vilvoorde
Liedekerke	Halle-Vilvoorde
Linkebeek	Halle-Vilvoorde
Londerzeel	Halle-Vilvoorde
Machelen	Halle-Vilvoorde

Meise	Halle-Vilvoorde
Merchtem	Halle-Vilvoorde
Opwijk	Halle-Vilvoorde
Pepingen	Halle-Vilvoorde
Roosdaal	Halle-Vilvoorde
Sint-Genesius-Rode	Halle-Vilvoorde
Sint-Pieters-Leeuw	Halle-Vilvoorde
Steenokkerzeel	Halle-Vilvoorde
Ternat	Halle-Vilvoorde
Vilvoorde	Halle-Vilvoorde
Wemmel	Halle-Vilvoorde
Wezembeek-Oppem	Halle-Vilvoorde
Zaventem	Halle-Vilvoorde
Zemst	Halle-Vilvoorde
Arendonk	Kempen
Baarle-Hertog	Kempen
Balen	Kempen
Beerse	Kempen
Dessel	Kempen
Geel	Kempen
Grobbendonk	Kempen
Herentals	Kempen
Herenthout	Kempen
Herselt	Kempen
Hoogstraten	Kempen
Hulshout	Kempen
Kasterlee	Kempen
Laakdal	Kempen
Lille	Kempen
Meerhout	Kempen
Merksplas	Kempen
Mol	Kempen
Olen	Kempen
Oud-Turnhout	Kempen
Ravels	Kempen
Retie	Kempen
Rijkevorsel	Kempen
Turnhout	Kempen
Vorselaar	Kempen
Vosselaar	Kempen
Westerlo	Kempen
As	Limburg
Alken	Limburg
Beringen	Limburg
Bilzen	Limburg
Bocholt	Limburg
Borgloon	Limburg
Bree	Limburg

Diepenbeek	Limburg
Dilsen-Stokkem	Limburg
Genk	Limburg
Gingelom	Limburg
Halen	Limburg
Ham	Limburg
Hamont-Achel	Limburg
Hasselt	Limburg
Hechtel-Eksel	Limburg
Heers	Limburg
Herk-de-Stad	Limburg
Herstappe	Limburg
Heusden-Zolder	Limburg
Hoeselt	Limburg
Houthalen-Helchteren	Limburg
Kinrooi	Limburg
Kortessem	Limburg
Lanaken	Limburg
Leopoldsburg	Limburg
Lommel	Limburg
Lummen	Limburg
Maaseik	Limburg
Maasmechelen	Limburg
Nieuwerkerken	Limburg
Oudsbergen	Limburg
Peer	Limburg
Pelt	Limburg
Riemst	Limburg
Sint-Truiden	Limburg
Tessenderlo	Limburg
Tongeren	Limburg
Voeren	Limburg
Wellen	Limburg
Zonhoven	Limburg
Zutendaal	Limburg
Boortmeerbeek	Oost-Brabant
Aarschot	Oost-Brabant
Begijnendijk	Oost-Brabant
Bekkevoort	Oost-Brabant
Bertem	Oost-Brabant
Bierbeek	Oost-Brabant
Boutersem	Oost-Brabant
Diest	Oost-Brabant
Geetbets	Oost-Brabant
Glabbeek	Oost-Brabant
Haacht	Oost-Brabant
Herent	Oost-Brabant
Hoegaarden	Oost-Brabant

Holsbeek	Oost-Brabant
Huldenberg	Oost-Brabant
Keerbergen	Oost-Brabant
Kortenaken	Oost-Brabant
Kortenberg	Oost-Brabant
Landen	Oost-Brabant
Leuven	Oost-Brabant
Linter	Oost-Brabant
Lubbeek	Oost-Brabant
Oud-Heverlee	Oost-Brabant
Rotselaar	Oost-Brabant
Scherpenheuvel-Zichem	Oost-Brabant
Tervuren	Oost-Brabant
Tielt-Winge	Oost-Brabant
Tienen	Oost-Brabant
Tremelo	Oost-Brabant
Zoutleeuw	Oost-Brabant
Antwerpen	Regio Antwerpen
Boechout	Regio Antwerpen
Borsbeek	Regio Antwerpen
Brasschaat	Regio Antwerpen
Brecht	Regio Antwerpen
Edegem	Regio Antwerpen
Essen	Regio Antwerpen
Hove	Regio Antwerpen
Kalmthout	Regio Antwerpen
Kapellen	Regio Antwerpen
Kontich	Regio Antwerpen
Lint	Regio Antwerpen
Malle	Regio Antwerpen
Mortsel	Regio Antwerpen
Ranst	Regio Antwerpen
Schelle	Regio Antwerpen
Schilde	Regio Antwerpen
Schoten	Regio Antwerpen
Stabroek	Regio Antwerpen
Wijnegem	Regio Antwerpen
Wommelgem	Regio Antwerpen
Wuustwezel	Regio Antwerpen
Zandhoven	Regio Antwerpen
Zoersel	Regio Antwerpen
Zwijndrecht	Regio Antwerpen
Ardooie	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Dentergem	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Hooglede	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Ingelmunster	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Izegem	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Ledegem	Regio Brugge, Oostende en Midwest

Lichtervelde	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Meulebeke	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Moorslede	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Oostrozebeke	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Pittem	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Roeselare	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Ruiselede	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Staden	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Tielt	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Wielsbeke	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Wingene	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Torhout	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Beernem	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Blankenberge	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Brugge	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Damme	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Jabbeke	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Knokke-Heist	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Oostkamp	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Zedelgem	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Zuienkerke	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Bredene	Regio Brugge, Oostende en Midwest
De Haan	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Gistel	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Ichtegem	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Middelkerke	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Oostende	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Oudenburg	Regio Brugge, Oostende en Midwest
Buggenhout	Regio Dendermonde
Laarne	Regio Dendermonde
Wetteren	Regio Dendermonde
Zele	Regio Dendermonde
Berlare	Regio Dendermonde
Dendermonde	Regio Dendermonde
Hamme	Regio Dendermonde
Lebbeke	Regio Dendermonde
Wichelen	Regio Dendermonde
Aalter	Regio Gent
Assenede	Regio Gent
De Pinte	Regio Gent
Deinze	Regio Gent
Destelbergen	Regio Gent
Eeklo	Regio Gent
Evergem	Regio Gent
Gavere	Regio Gent
Gent	Regio Gent
Kaprijke	Regio Gent
Lievegem	Regio Gent

Lochristi	Regio Gent
Maldegem	Regio Gent
Melle	Regio Gent
Merelbeke	Regio Gent
Nazareth	Regio Gent
Sint-Laureins	Regio Gent
Sint-Martens-Latem	Regio Gent
Wachtebeke	Regio Gent
Zelzate	Regio Gent
Zulte	Regio Gent
Aartselaar	Rivierenland
Boom	Rivierenland
Hemiksem	Rivierenland
Lier	Rivierenland
Niel	Rivierenland
Nijlen	Rivierenland
Rumst	Rivierenland
Berlaar	Rivierenland
Bonheiden	Rivierenland
Bornem	Rivierenland
Duffel	Rivierenland
Heist-op-den-Berg	Rivierenland
Mechelen	Rivierenland
Putte	Rivierenland
Puurs-Sint-Amands	Rivierenland
Sint-Katelijne-Waver	Rivierenland
Willebroek	Rivierenland
Beveren	Waasland
Kruibeke	Waasland
Lokeren	Waasland
Moerbeke	Waasland
Sint-Gillis-Waas	Waasland
Sint-Niklaas	Waasland
Stekene	Waasland
Temse	Waasland
Waasmunster	Waasland
Koksijde	Westhoekoverleg
Nieuwpoort	Westhoekoverleg
Alveringem	Westhoekoverleg
De Panne	Westhoekoverleg
Diksmuide	Westhoekoverleg
Heuvelland	Westhoekoverleg
Houthulst	Westhoekoverleg
Ieper	Westhoekoverleg
Koekelare	Westhoekoverleg
Kortemark	Westhoekoverleg
Langemark-Poelkapelle	Westhoekoverleg
Lo-Reninge	Westhoekoverleg

Mesen	Westhoekoverleg
Poperinge	Westhoekoverleg
Veurne	Westhoekoverleg
Vleteren	Westhoekoverleg
Zonnebeke	Westhoekoverleg
Kruisem	Zuid-Oost-Vlaanderen
Oosterzele	Zuid-Oost-Vlaanderen
Aalst	Zuid-Oost-Vlaanderen
Brakel	Zuid-Oost-Vlaanderen
Denderleeuw	Zuid-Oost-Vlaanderen
Erpe-Mere	Zuid-Oost-Vlaanderen
Geraardsbergen	Zuid-Oost-Vlaanderen
Haaltert	Zuid-Oost-Vlaanderen
Herzele	Zuid-Oost-Vlaanderen
Horebeke	Zuid-Oost-Vlaanderen
Kluisbergen	Zuid-Oost-Vlaanderen
Lede	Zuid-Oost-Vlaanderen
Lierde	Zuid-Oost-Vlaanderen
Maarkedal	Zuid-Oost-Vlaanderen
Ninove	Zuid-Oost-Vlaanderen
Oudenaarde	Zuid-Oost-Vlaanderen
Ronse	Zuid-Oost-Vlaanderen
Sint-Lievens-Houtem	Zuid-Oost-Vlaanderen
Wortegem-Petegem	Zuid-Oost-Vlaanderen
Zottegem	Zuid-Oost-Vlaanderen
Zwalm	Zuid-Oost-Vlaanderen
Anzegem	Zuid-West-Vlaanderen
Avelgem	Zuid-West-Vlaanderen
Deerlijk	Zuid-West-Vlaanderen
Harelbeke	Zuid-West-Vlaanderen
Kortrijk	Zuid-West-Vlaanderen
Kuurne	Zuid-West-Vlaanderen
Lendelede	Zuid-West-Vlaanderen
Menen	Zuid-West-Vlaanderen
Spiere-Helkijn	Zuid-West-Vlaanderen
Waregem	Zuid-West-Vlaanderen
Wervik	Zuid-West-Vlaanderen
Wevelgem	Zuid-West-Vlaanderen
Zwevegem	Zuid-West-Vlaanderen

<u>BIJLAGE 2</u>: vergelijking op kaartniveau tussen drie bestaande sectorale afbakeningen en de aanzet tot afbakening van referentieregio's

Hierna wordt de aanzet tot afbakening van referentieregio's op kaart vergeleken met drie bestaande sectorale afbakeningen: de vervoerregio's, de eerstelijnszones en de regionale zorgzones.

Elk van de kaarten telt drie lagen: de gemeentegrenzen, de aanzet tot afbakening van referentieregio's in kleuren en de regioafbakening voor het desbetreffende thema in een contourlijn.

1. <u>Vervoerregio's en de aanzet tot afbakening van referentieregio's</u>

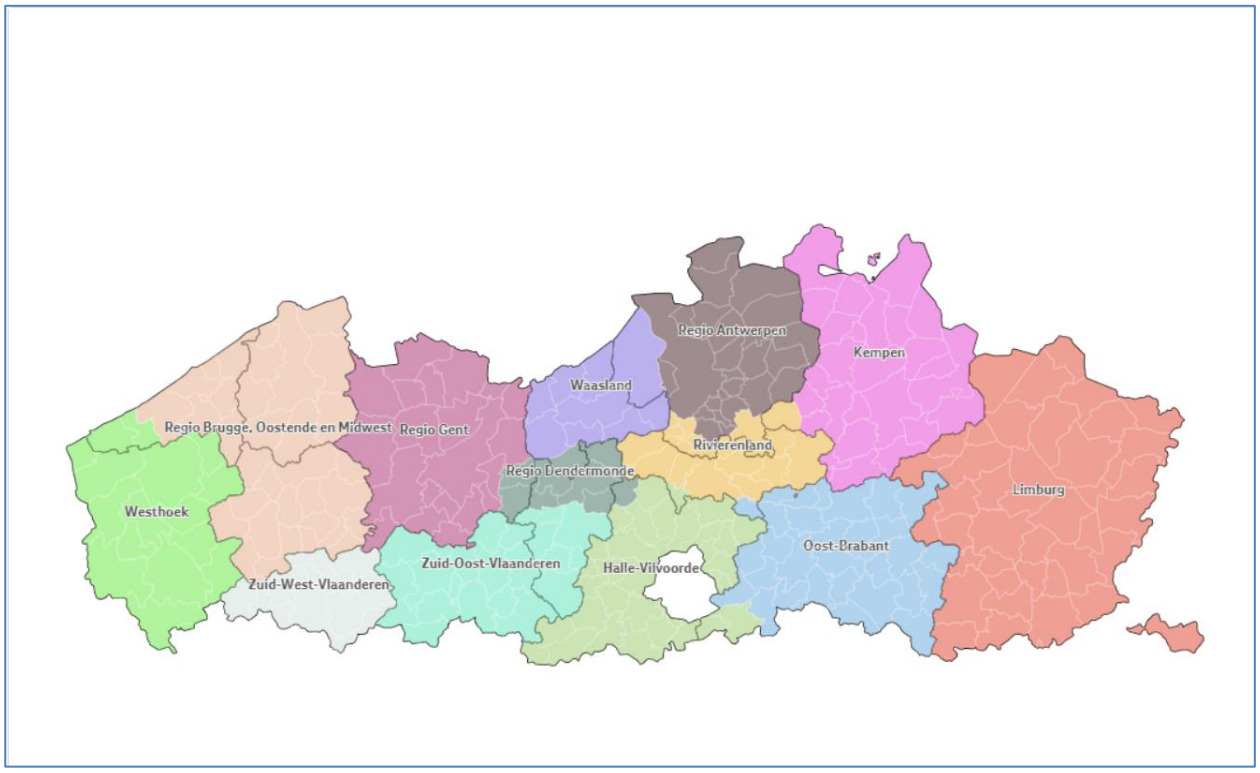

2. Eerstelijnszones en de aanzet tot afbakening van referentiezones

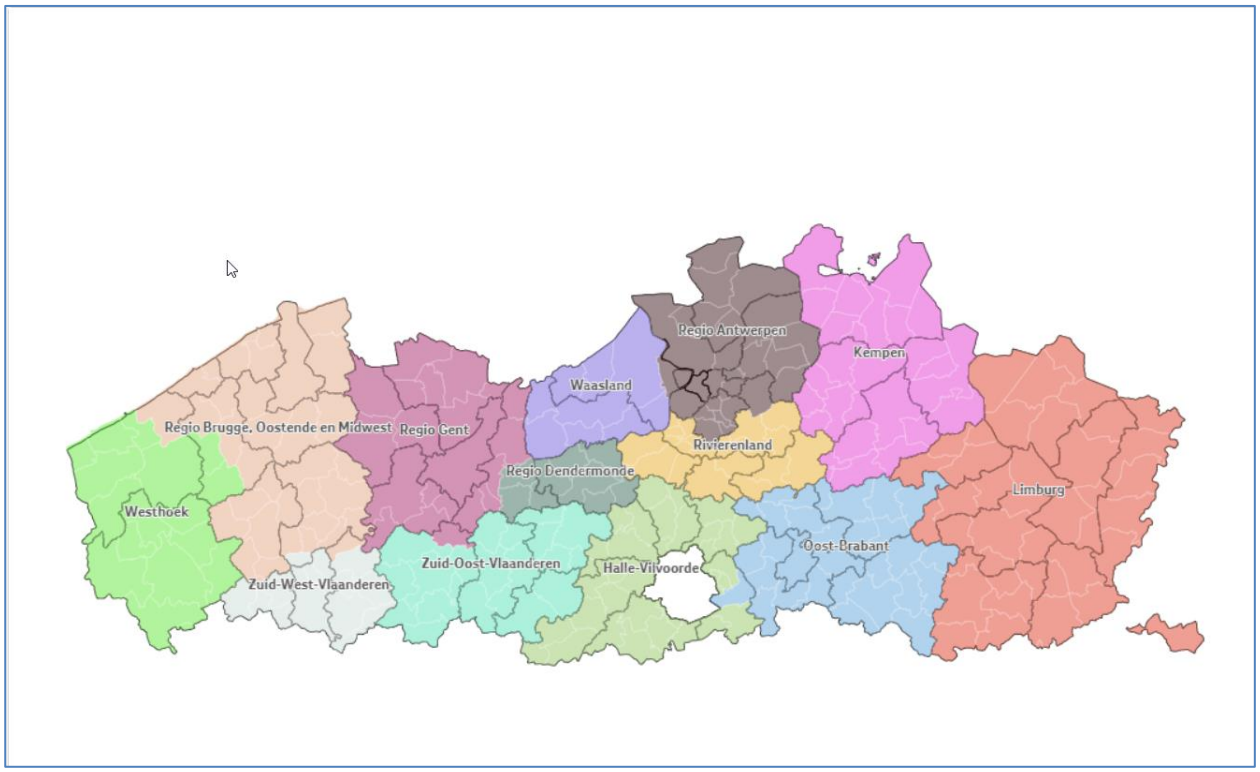

3. Regionale zorgzones en de aanzet tot afbakening van referentiezones

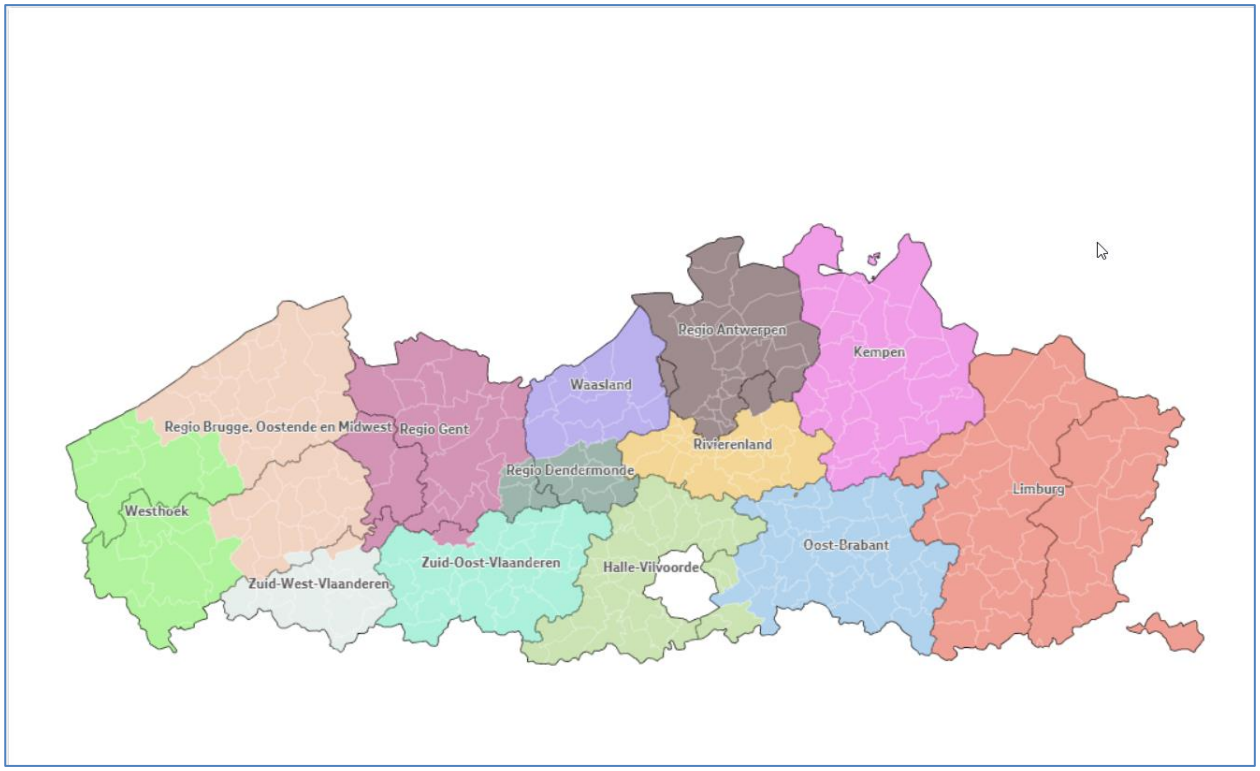

<u>BIJLAGE 3</u>: vergelijking in tabelvorm tussen drie bestaande sectorale afbakeningen en de aanzet tot afbakening van referentieregio's

Hierna wordt de aanzet tot afbakening van referentieregio's in tabelvorm vergeleken met drie bestaande sectorale afbakeningen: de vervoerregio's, de eerstelijnszones en de regionale zorgzones.

Elk van de tabellen telt drie kolommen: de gemeente in kwestie, de huidige sectorale afbakening waartoe de gemeente behoort, en de referentieregio waartoe de gemeente in de aanzet tot afbakening behoort. Een gemeente wordt enkel opgenomen in het overzicht als de afbakening van referentieregio's conform de eerste aanzet ertoe zou leiden dat de gemeente naar een andere regio in de sectorale afbakening overgaat.

1. <u>Vervoerregio's en de aanzet tot afbakening van referentieregio's</u>

	Gemeente	**Vervoerregio**	**Referentieregio**
1	Aalst	Aalst	Zuid-Oost-Vlaanderen
2	Aartselaar	Antwerpen	Rivierenland
3	Beveren-Waas	Antwerpen	Waasland
4	Boom	Antwerpen	Rivierenland
5	Boortmeerbeek	Mechelen	Oost-Brabant
6	Buggenhout	Vlaamse Rand	Regio Dendermonde
7	Denderleeuw	Aalst	Zuid-Oost-Vlaanderen
8	Erpe-Mere	Aalst	Zuid-Oost-Vlaanderen
9	Haaltert	Aalst	Zuid-Oost-Vlaanderen
10	Hemiksem	Antwerpen	Rivierenland
11	Kapelle-op-den-Bos	Mechelen	Halle-Vilvoorde
12	Hoeilaart	Leuven	Halle-Vilvoorde
13	Koksijde	Oostende	Westhoek
14	Laarne	Gent	Regio Dendermonde
15	Lede	Aalst	Zuid-Oost-Vlaanderen
16	Lier	Antwerpen	Rivierenland
17	Niel	Antwerpen	Rivierenland
18	Nieuwpoort	Oostende	Westhoek
19	Nijlen	Kempen	Rivierenland
20	Ninove	Aalst	Zuid-Oost-Vlaanderen
21	Overijse	Leuven	Halle-Vilvoorde
22	Rumst	Antwerpen	Rivierenland
23	Wetteren	Gent	Regio Dendermonde
24	Zele	Waasland	Regio Dendermonde

2. Eerstelijnszones en de aanzet tot afbakening van referentieregio's

	Gemeente	**Eerstelijnszone**	**Referentieregio**
1	Gavere	Vlaamse Ardennen West	Regio Gent
2	Koekelare	Houtland en Polder	Westhoek
3	Kortemark	Houtland en Polder	Westhoek
4	Kruisem	Vlaamse Ardennen West	Zuid-Oost-Vlaanderen
5	Laarne	Gent-Oost	Regio Dendermonde
6	Lendelede	Regio Tielt	Zuid-West-Vlaanderen
7	Middelkerke	Veurne	Regio Brugge, Oostende en Midwest
8	Ranst	Lier	Regio Antwerpen
9	Schelle	Rupel	Regio Antwerpen
10	Tervuren	Druivenstreek	Oost-Brabant
11	Wetteren	Gent-Oost	Regio Dendermonde
12	Wichelen	Gent-Oost	Regio Dendermonde
13	Wielsbeke	Waregem ea	Regio Brugge, Oostende en Midwest
14	Zwijndrecht	Beveren-Kruibeke	Regio Antwerpen

3. Regionale zorgzones en de aanzet tot afbakening van referentieregio's

	Gemeente	Regionale zorgzone	Referentieregio
1	Alveringem	12	Westhoek
2	De Panne	12	Westhoek
3	Diksmuide	12	Westhoek
4	Gavere	11	Regio Gent
5	Heuvelland	13	Westhoek
6	Hoeilaart	2	Halle-Vilvoorde
7	Houthulst	13	Westhoek
8	Ieper	13	Westhoek
9	Koekelare	12	Westhoek
10	Koksijde	12	Westhoek
11	Kortemark	12	Westhoek
12	Kraainem	2	Halle-Vilvoorde
13	Laarne	10	Regio Dendermonde
14	Langemark-Poelkapelle	13	Westhoek
15	Lendelede	13	Zuid-West-Vlaanderen
16	Lo-Reninge	13	Westhoek
17	Mesen	13	Westhoek
18	Nieuwpoort	12	Westhoek
19	Overijse	2	Halle-Vilvoorde
20	Poperinge	13	Westhoek
21	Ranst	4	Regio Antwerpen
22	Schelle	4	Regio Antwerpen
23	Veurne	12	Westhoek
24	Vleteren	13	Westhoek
25	Wetteren	10	Regio Dendermonde
26	Wichelen	10	Regio Dendermonde
27	Wielsbeke	14	Regio Brugge, Oostende en Midwest
28	Wezembeek-Oppem	2	Halle-Vilvoorde
29	Zaventem	2	Halle-Vilvoorde
30	Zonnebeke	13	Westhoek
31	Zwijndrecht	9	Regio Antwerpen